

Nurmijärven museon toimintakertomus 2020

Nurmijärvi

Sisällysluettelo

1. Vuosi 2020.....	3
2. Henkilöstö.....	3
3. Kokoelmatyö.....	3
3.1. Esinekokoelmien muutto	
3.2. Collecte-kokoelmaohjelma	
3.3. Osallistaminen	
3.4. Digitointihanke avustuksella	
3.5. Koronadokumentointi	
3.6. TAKO	
3.7. PALJO-hanke	
3.8. Kokoelmien määrä ja kartunta	
4. Tieto- ja kokoelmapalvelut.....	6
5. Museokohteet, näyttelyt ja tutkimustyö.....	7
5.1. Perusnäyttelyt	
5.2. Vaihtuvat näyttelyt	
5.3. Kiertonäyttely	
5.4. Verkkoaineistot ja Seinätön museo	
5.5. Kävijä- ja käyttäjämäärät	
6. Yleisötyö.....	10
6.1. Kulttuuriperintöopetus kouluille ja päiväkodeille	
6.2. Ikäihmisten palvelut	
6.3. Opastukset ja draamaopastukset	
6.4. Tapahtumat ja työpajat	
6.5. Museokauppa	
7. Projektit ja yhteistyö.....	12
8. Muu toiminta.....	13

Kansikuva: Viimeinen muuttokuorma vanhoilla kokoelmatiloilla

1. VUOSI 2020

Kävijä- ja tapahtumarajoitusten vuoksi toimintatapoja jouduttiin muuttamaan. Museon videoidussa joulutervehdyksessä Aleksis Kiven kodilta esiintyvät Tapio Virolainen ja Juha Poikela.

Nurmijärven museo on paikkakunnan kulttuuriperintöä tallentava ja vaaliva kulttuurihistoriallinen museo. Toiminnan keskiössä on Nurmijärven historiaan liittyvää tiedonvälitys, näyttelytoiminta sekä tutkimustyö.

Vuoden 2020 toimintaa varjosti koronaepidemia. Museot olivat kiinni ja yleisötyö kokonaan keskeytyksissä maaliskuun ajan sekä 28.11. alkaen vuoden loppuun. Kesän kävijämäärissä näkyi koronan vaikutus samasuuntaisesti kuin muissa museoissa: kesäkuun alussa kävijöitä oli vähän, juhannuksesta eteenpäin edelliskausia enemmän. Koska kaikki kevään ja kesän koululais- ja ryhmäkäynnit ja tapahtumat peruuntuivat, kokonaisuudessaan museoiden kävijämäärät jäivät kuitenkin huomattavasti edellisistä vuosista.

Vanhan kokoelmatilan yllätyksenä tullut käyttökielto astui voimaan marraskuun alussa ja sen vuoksi esinekokoelmat piti siirtää toiseen tilaan pikaisella aikataululla. Muuton valmistelu, kokoelmien pakkaaminen ja muuttaminen veivät huhti-lokakuussa kaikki liikenevät resurssit.

Vuonna 2018 aloitettu seitsemaveljestä.net – sivuston tekninen uudistaminen ja sisällön päivitys yhteistuotantona Melon Arbus Productions oy:n kanssa toteutui suunnitellusti. Sivusto valmistui 10.10.2020 osaksi Seitsemän veljestä 150 –juhluvuoden sisältöä.

2. HENKILÖSTÖ

Museossa työskenteli vakinaisesti kolme museoammattillista henkilöä (museonjohtaja, museoamanuenssi ja museovirkailija). Heidän lisäksi museokohteissa työskenteli kesäkaudella kolme määräaikaista opasta ja kaksi tuntityöopasta.

3. KOKOELMATYÖ

Museotoiminnan perusta ovat kokoelmat, niiden ylläpito ja kartuttaminen sekä kokoelmiin liittyvät tiedot, muistot ja tarinat. Kokoelmat luovat pohjan näyttelyiden rakentamiselle, tutkimukselle, tiedon ja elämysten välittämiseksi sekä asiakaspalvelulle. Kuluneena vuonna museon toiminta painottui kokoelmatyöhön.

Kokoelmien digitointi ja kokoelmiin liittyvän tiedon tallentaminen verkon kautta saavutettavaksi on yksi museon keskeisistä tavoitteista.

Nurmijärven museon kokoelmanhoitoon liittyvät peruslinjaukset on kirjattu 2016 käyttöön otetussa kokoelmapoliittisessa ohjelmassa. Ohjelma määrittelee museon kokoelmatehtävän ja sen hoitamiseen liittyvät linjaukset, perustelut, käytännöt, prosessit ja yksityiskohdat. Se kuvaa aiempia käytäntöjä, nykytilaa ja tulevaisuuden tavoitteita kokoelmatehtävän hoitamisessa. Kokoelmapoliittikka toimii sekä linjauksena tavoitteista ja toimintatavoista, että käsikirjana ja ohjeena tehtävän toteuttamiseen. Uuden tietosuojalain asettamat vaatimukset ja uuden Collecte-kokoelmaohjelman käyttöönotto on tuonut tullessaan uusia toimintatapoja ja – ohjeita. Kokoelmapoliittinen ohjelma on tarkoitus päivittää 2021.

3.1. Esinekokoelmien muutto

Vaikka esinekokoelmat jouduttiin pakkaamaan kiireisellä aikataululla, pakkaamisen yhteydessä saatiin kokonaisnäkemys siitä, mitä kaikkea kokoelmaan kuuluu.

Esinekokoelmien säilytystilana on vuodesta 1986 ollut sähkölaitoksen entinen varastotila. Jo muutaman vuoden ajan on ollut tiedossa, että tilasta joudutaan lähivuosina muuttamaan rakennuksen huonon kunnon vuoksi. Asiaan tuli yllättävä käänne helmikuussa, kun saatiin ilmoitus, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos on asettanut tilan käyttökieltoon marraskuun 2020 alusta alkaen.

Vaihtoehtoja ei juuri ollut. Kokoelmat siirrettiin kunnan omistuksessa olevaan tilaan Toreeninmäelle. Haasteen kokoelmien sijoittamisessa uuteen tilaan aiheutti se, että tila koostui erillisistä huoneista. Ainoaan isoon huoneeseen sijoitettiin suurimmat esineet ja huonekalut. Tehokkuuden kannalta erilliset huoneet ovat huonoja ja tilojen käytettävyyttä pyrittiin lisäämään liikuteltavilla säilytysrullakoilla. Tiloihin siirrettiin myös pääkirjaston tiloissa ollut valokuvakokoelma.

Erillisiä huoneita hyödynnettiin sijoittamalla eri tyyppiset esineet ja materiaalit (tekstiilit, arkisto, valokuvat) omiin huoneisiinsa. Olosuhteet tiloissa eivät ole säilytystiloiksi optimaaliset, ainoastaan lämpötilaa ja valaistusta pystytään säätämään huonekohtaisesti.

Kokoelmien pakkaamisessa ja muutos oli mukana koko museon henkilökunta. Esinekokoelma käytiin joidenkin esineryhmien osalta tarkemmin läpi ja tehtiin jonkin verran kokoelmapoistoja. Esinekokoelmaan on alkuvaiheessa otettu vastaan suuria lahjoituseriä, esimerkiksi huutokaupan tai kunnalle ostetun kiinteistön yhteydessä. Näihin kokonaisuuksiin liittyi paljon päällekkäisyyksiä ja esineitä, joista puuttui kokonaan kontekstitiedot tai jotka olivat hyvin huonokuntoisia.

Uusien kokoelmatilojen järjestäminen ja kokoelman digitointi jatkuu tulevina vuosina.

Vanhaan tilaan jäivät edelleen maatalouskoneet ja ajokalut. Niille ei toistaiseksi ole löytynyt sopivaa tilaa.

3.2. Collecte-kokoelmaohjelma

Nurmijärven, Hyvinkään, Keravan, Mäntsälän ja Riihimäen museot muodostavat Muistaja-konsortion, joilla on käytössä Collecte-kokoelmaohjelma. Sama ohjelma on käytössä noin 30 muulla museolla.

2018 käyttöön otetun Collecte-kokoelmaohjelman ohjelmointivirheitä ja muita käyttöön liittyviä puutteita korjattiin vielä vuoden 2020 aikana. Yleisön kannalta suurin uudistus oli se, että rajapinta Finnaan saatiin joulukuussa toimivaksi. Sen myötä uudet julkiseksi tarkoitetut digitoidut aineistot siirtyvät Finnaan säännöllisesti. Siihen saakka Finnassa oli ollut katsottavissa vain 2018 migraatiossa sinne siirtynyt aineisto.

Nurmijärven museon museovirkailija on Muistaja-museoiden Collecte-yhteyshenkilö. Hän koordinoi, testasi ja oli yhteydessä ohjelman toimittajaan toiminnallisuuksiin liittyvissä ongelmissa ja puutteissa. Hän oli myös Collecten ohjausryhmän jäsen marraskuuhun 2020 asti.

Muistaja-museoiden yhteisiä toimintaohjeita laadittiin niin pitkälle, kuin vielä hieman keskeneräinen Collecte-ohjelma salli. Ohjeita tarkastetaan ja päivitetään jatkossa tarvittaessa aktiivisesti aina kokoelmajärjestelmän kehittyessä.

3.3. Osallistaminen

Museon sitovana tavoitteena hyvinvointilautakuntaan nähden oli aktivoida ja osallistaa kuntalaisia kulttuuriperinnön tallentamiseen ja pyrkiä sitä kautta vahvistamaan paikallisidentiteettiä. Kuntalaisia pyydettiin osallistumaan kuvatietojen täydentämiseen. Osallistamista tehtiin museon omien verkostojen ja sosiaalisen median kautta. Tavoite toteutui, joskaan ei koronan vuoksi aivan suunnitelmien mukaan.

Projektin keskiössä olivat 1980-1990-lukujen valokuvat, joiden digitointi oli muutenkin ajankohtaista. Koska kuvissa olevat tapahtumat, rakennukset ja ympäristöt olivat tuttuja, täydennyksiä kuvatietoihin saatiin hyvin.

Koronan vuoksi kasvokkain tehtävää tunnistustyötä pystyttiin tekemään vain helmikuussa. Kaikkiaan tunnistustyössä oli mukana 15 henkilöä, jotka tekivät työtä yhteensä noin 70 tuntia. Facebookissa Puskaradion, Nurmijärven kunnan ja Nurmijärven historiaa -ryhmien kautta tietoja on saatu noin 32 eri keskustelun kautta.

Työn yhteydessä syntyi verkosto ja hyviä käytäntöjä, joiden avulla osallistamista jatketaan tulevaisuudessa.

3.4. Digitointihanke toteutui avustuksella

Muistaja-museoiden yhteisessä OKM-rahoitteisessa projektissa digitoidaan valokuvia 1970-, 1980- ja 1990-luvuilta.

Muistaja-museot (Hyvinkään kaupunginmuseo, Keravan museo, Mäntsälän museopalvelut, Nurmijärven museo ja Riihimäen kaupunginmuseo) saivat Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 34 851 euron rahoituksen 1970-1980-lukujen valokuvien digitointiin. Hankkeeseen palkattiin projektityöntekijä, joka digitoi kunkin museon valokuvia ja osallisti

paikallisia valokuvien tietojen keräämisessä. Projektissa digitoituja kuvia julkaistaan Finnassa.

Hanke alkoi 1.2.2020 ja päättyi tammikuun 2021 lopussa. Nurmijärven museolla projektityöntekijä oli aluksi kahden viikon perehdyttämisyksiköllä ja projektin päätteeksi joulutammikuun. Digitointiprojekti kytkeytyi museon osallistamistavoitteeseen, josta edellä kerrottiin.

Hankkeessa digitoitiin Nurmijärven Extra Uutiset -lehdessä julkaistuja 1990-luvun valokuvia.

3.5. Koronadokumentointi

Museot tallensivat vuoden 2020 poikkeusaikaa monilla tavoin. Nurmijärven museo teki aiheeseen liittyvän verkkokyselyn Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen henkilökunnalle. Siinä kysyttiin, miten korona on vaikuttanut vastaajien arkeen (mm. kaupassakäyntiin, ulkoiluun, vapaa-ajan viettoon, ruokailuun) ja miten etätyö ja etäkoulu ovat sujuneet. Kyselyssä kysyttiin myös, mitä tunteita koronatilanne on herättänyt. Vastausten lisäksi kokoelmiin tallennettiin aikaan liittyviä esineitä ja valokuvia.

3.6. TAKO

Valtakunnallisessa kulttuurihistoriallisten museoiden TAKO-tallennustyönjaossa Nurmijärven museo on mukana poolin 3, (Asuminen ja eläminen) työskentelyssä. Tallennusvastuualueena on ”Lapsiperheen arki kehyskunnassa.” Vuoden 2020 aikana kokoelmaa ei kartutettu. Museo on ajoittain mukana myös poolin 7 (Vaikuttajat) ryhmässä.

3.7. PALJO-hanke

Nurmijärven museo oli mukana Varkauden museon hallinnoimassa, OKM:n tukemassa PALJO-hankkeessa. Hankkeen tarkoitus oli palveluiden ja joukkoistamisen yhteiskehittäminen Finnan, museoiden, arkistojen ja niiden käyttäjien kanssa. Hankkeessa suunniteltiin ja konseptoitiin mm. Finnan Kuvatilauspalvelua sekä Palaute- ja joukkoistamispalveluita. Uusilla ominaisuuksilla pyritään parantamaan kokoelmien saavutettavuutta ja käytettävyyttä ja lisäämään vuorovaikutteisuutta yleisön kanssa.

Hanke kesti tammikuusta 2019 toukokuun 2020 loppuun.

Hankkeessa oli mukana 22 museota tai arkistoa. Hanketta työsti projektityöntekijä ja jokainen mukana ollut museo osallistui projektiin omalla työpanoksellaan.

3.8. Kokoelmien määrä ja kartunta

Kokoelmien kokonaismäärää ei pystytä sanomaan tarkkaan, koska osa kokoelmista on luetteloimatta. Arvion mukaan kokoelmiin kuuluu 8 100 esinettä ja 20 000 valokuvaa, 1558 taideteosta ja muuta aineistoa (arkistomateriaalia, av-aineistoa ja kirjoja) 1000 kappaletta. Kokoelman laajuus on yhteensä noin 30 000 objektia.

Kokoelmien määrä tarkentuu sitä mukaan, kun kokoelmaa digitoidaan. Toimintatapa on, että uutena saapuva aineisto digitoidaan ja luetteloidaan heti ja sen jälkeen resurssien mukaan takautuvasti vanhempia digitoimattomia museokokoelmia.

Vuoden 2020 aikana esine- ja valokuvalahjoituksia saatiin yhteensä 15 henkilöltä tai organisaatiolta. Valokuva-arkisto karttui 375 kuvalla, esinekartunta oli 14 kappaletta ja arkistokartunta 6 arkistoyksikköä. Vuoden aikana kokoelmatietokantaan digitoitiin ja luetteloitiin 1404 valokuvaa, 1041 esinettä, 414 arkisto-objektia ja 49 av-aineisto-objektia. Vuoden loppuun mennessä kokoelmista oli digitoitu 80 %.

4. TIETO- JA KOKOELMAPALVELUT

Tärkeä osa museon toimintaa ovat asiantuntijapalvelut. Vuoden aikana vastattiin lukuisiin kyselyihin. Joukkoon mahtui varsin erityyppisiä tiedusteluja, joille kuitenkin oli yhteistä se, että ne liittyvät tavalla tai toisella paikkakunnan historiaan, rakennushistoriaan tai muuten museon toimialaan.

Museon kokoelmista noin 80 % on digitoitu Collecte-ohjelmaan. Niistä suurin osa on katsottavissa julkisen Finna-palvelun kautta. Kuvassa Kunnallis- ja europarlamenttivaalien ääntenlasku Nurmijärvellä. Vuonna 1996 kyseiset vaalit järjestettiin samaan aikaan. Kuva Nurmijärven Extra Uutiset.

Muistaja-museoiden digitoituja aineistoja on tähän saakka voinut selata Muistaja.fi-sivustolla ja valtakunnallisen Finna-hakupalvelun kautta. Muistaja-sivusto lakkaa toimimasta vuoden 2021 alussa. Sen jälkeen kokoelmat ovat katsottavissa vain Finnan kautta. Rajatusti vain Nurmijärven museon aineistoon Finnassa voi tutustua osoitteessa muistaja.finna.fi/nurmijarven_museo

Finnassa olevat kuvat on lisensoitu CC BY-NC-ND 4.0 merkinnällä. Sen mukaisesti kuvat ovat vapaasti ladattavissa ja ei-kaupallisesti käytettävissä. Kuvia ei kuitenkaan saa muuttaa millään tavoin ja kuvaajan nimi sekä säilyttävä organisaatio tulee käytön yhteydessä mainita. Koska kuvat voi ladata suoraan Finnasta ja niiden käyttö on vapaata, kuvien käyttäjämäärät eivät ole museon tiedossa.

Nurmijärven museon aineistoon tehdyt julkisen puolen haut Muistajassa-sivustolla olivat seuraavat:

Kuvat 17237
Kirjat: 95

Esineet: 678
Arkistot: 946

Finnassa olevien Nurmijärven museoiden kokoelmien käyttäjätilastointi oli mahdollista joulukuun alusta alkaen, jolloin museon aineistolle tehtiin oma sivu. Hakujen määrä oli 5300.

Painokelpoisten kuvien ja kaupalliseen käyttöön tulevien kuvien tilauksia oli vuoden aikana 47 kpl.

Vuoden 2020 aikana museon kuvia julkaisi kaksi ulkopuolista henkilöä facebookin Nurmijärvi-ryhmissä. Julkaistuihin kuviin tuli runsaasti kommentteja ja niiden ympärillä syntyi keskusteluita. Keskustelujen pohjalta saatiin myös täydennyksiä kuvatietoihin.

5. MUSEOKOhteet, Näyttelyt ja Tutkimustyö

5.1. Perusnäyttelyt

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne vaikutti kaikkien näyttelykohteiden avoinnaoloaikoihin ja ryhmäkäynteihin syys-talvi- ja kevätkausilla.

Kesällä museoissa oli käytössä erityisjärjestelyjä, joilla varmistettiin asiakkaiden ja työntekijöiden turvallisuus. Asiakasmääriä rajattiin tilakohtaisesti, muistutettiin riittävästä turvaväleistä ja hyvistä hygieniakäytännöistä.

Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryypissä opastetut kierrokset korvattiin omatoimisella kierrolla, johon liittyi ulkona pidetty lyhyt esittely.

Aleksis Kiven koti

Kunnan tilakeskus teetti Aleksis Kiven kodissa julkisivuremontin. Rakennuksen eteläseinän laudoitus uusittiin ja rakennus maalattiin kauttaaltaan punamultamaalilla. Maalauksessa käytettiin Uula keittomaalia, käytetyn maalin sekoitussuhde oli 2/3 Italianpunaista (40) ja 1/3 Falunpunaista (42). Ikkunoiden listoissa käytettiin Uulan valkoista öljymaalilla (Helmi 8506). Pihapiirin Kekkurin museokauppa ja kahvikioski -rakennuksen tiilikatto uusittiin. Remontin asiantuntija-apuna toimivat Helsingin kaupunginmuseon rakennuskonservattori ja korjausrakentamisen asiantuntija.

Kansalliskirjailijan lapsuudenkodissa tupainterioöri on säilytetty kertomaan 1800-luvun puolivälin kotielämästä. Muissa tiloissa on Kiven elämästä, tuotannosta ja ajan yhteiskunnasta kertovat näyttelyt. Niiden lisäksi näyttelyssä voi katsoa Kiven elämästä kertovan lyhytfilmin, kuunnella Kiven tekstejä ja testata Kiven kielen tuntemusta kielipelin avulla. Lapsille näyttelyssä on aiheeseen liittyviä kuvaseiniä ja pienoismalleja sekä leikittävä pienoismalli Kiven kodin pihapiiristä.

Kiven kielipeli ja leikkipaikka olivat koronan vuoksi pois käytöstä.

Jouluisin museossa on esillä näyttely ”On joulutilta”. Näyttelyssä tupa on puettu 1800-luvun puolivälin jouluasuun ja pöydälle on katettu aattoillan ateria.

Aleksis Kiven koti oli avoinna 1.6.-30.8. sekä 10.-11.10. Museokohde on avoinna koko vuoden sopimuksesta, mutta vuonna 2020 koronarajoitusten vuoksi tilauskäyntejä ei juuri ollut. Poikkeuksen tähän tekivät koululaisten Kulttuuripolkuun liittyvät museovierailut syys-lokakuussa. Myöskään joulunäyttelyä ”On joulutilta” ei voitu pitää auki.

Aleksis Kiven kodin pihapiirissä on Kekkurin museokauppa ja kahvikioski. Se oli avoinna samoina aikoina kuin Aleksis Kiven koti. Museon lipunmyynti toimii museokaupassa. Kahvikioskissa oli tarjolla kuumia ja kylmiä juomia, jäätelöitä ja paikallisia palojokelaisen kotileipomom leivonnaisia. Koronan vuoksi kahvihuone oli pois käytöstä ja kahvittelu tapahtui ulkopöydissä.

Taaborinvuoren museot

Taaborinvuorella on kuusi museorakennusta, joista kolme on asuinrakennuksia ja niissä on museonäyttelyt. Sepän pajaa käytetään työnäytöspajana tapahtumissa, aitat eivät ole tällä hetkellä yleisökäytössä. Näyttelyt esittelevät 1900-luvun alun nurmijärveläisten arkisia askareita. Vanhimmat näyttelyt ovat peräisin 1980-luvulta, jolloin rakennukset siirrettiin alueelle ja niistä tehtiin museoita. Alueen toiminnan kehittyessä myös museoiden näyttelyitä uudistetaan.

Nurmijärven museo ja Seikkailutaidekoulu toteuttivat luontopolun, jonka avulla voi tutustua Taaborinvuoren puihin ja tehdä niihin liittyviä tehtäviä. Taaborinvuoren seikkailupolkuun liittyvä materiaali on saatavilla verkkoaineistona ja tulostettuna vihkona Taaborinvuoren museoista ja Aleksis Kiven kodilta.

Taaborinvuoren museot olivat avoinna 1.-31.7. sekä Kivi-juhlien 9 näytöspäivänä elokuussa.

Nukarin koulumuseo

Museo toimii Nurmijärven ensimmäisessä koulurakennuksessa, jossa koulutyö alkoi vuonna 1873. Vanha luokkahuone ja kunnan eri kouluilta kerätty esineistö kertovat millaista koulunkäynti oli ennen.

Opetustaulut, mustekynät, käsityöt ja kouluruokailuun liittyvät esineet tuovat varttuneemmille muistoja ja nuoremmille tietoa ja elämyksiä.

Nukarin koulumuseo oli koronarajoitusten puitteissa avoinna tilauksesta ympäri vuoden sekä tammi-maaliskuussa ja loka-marraskuussa joka toinen viikko lauantaisin, yhteensä 7 päivänä.

Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppi

Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppin näyttely tarjoaa aikamatkan suomalaisen työn, teollisuuden ja alkoholikulttuurin vaiheisiin.

Vuonna 1963 perustettua Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppiä esiteltiin aiemmin lähinnä tehtaan omille vieraille. 2017 Altia ja Nurmijärven kunta tekivät sopimuksen tehdasmuseon avoinnapidosta yleisölle. Sopimuksen mukaan Altia vuokraa museon kunnalle touko-elokuuksi ja museo hoitaa tehdasmuseon avoinnapidon ja kaikki siihen liittyvät työt.

Museon näyttelyyn tehtiin pieniä uudistuksia: 1. Kieltolakiin liittyvää aineistoa täydennettiin ja koottiin yhteen. 2. Näyttelyyn lisättiin johtajaa, konttoristia ja työläistä kuvaavat piirroshahmot ja heidän tarinansa. 3. Sotahuoneeseen lisättiin esittelytaulu Molotovin cocktailista. 4. Museoon lisättiin näyttelyn teemoista kertovat opastekyltit.

Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppi oli avoinna 3.6. – 16.8. sekä tilauksesta 17.8. – 29.8.

5.2. Vaihtuvat näyttelyt

Galleria Toivossa oli esillä Jorma Koskenlaakson valokuvia.

Nurmijärven museon vaihtuvien näyttelyiden tiloina toimivat Galleria Ville pääkirjastossa ja Galleria Toivo Klaukkalan kirjastossa. Museo tuottaa vaihtuviin näyttelytiloihin vuosittain yhden näyttelyn, joka kiertää molemmissa gallerioissa.

Vuonna 2020 Galleria Villen aiottu näyttely marras-joulukuussa jouduttiin perumaan, kun kunnan kulttuuripalvelujen Seitsemän veljeksien 150-juhlavuosinäyttely siirrettiin kevään koronarajoitusten alta siihen.

Galleria Toivossa oli 9.11.-28.11. esillä näyttely ”Kylillä nähtyä – Elämäntapa murroksessa”. Näyttelyn piti alun perin olla avoinna 29.12. asti. Näyttelyn valokuvat ovat nurmijärveläisen harrastajavalokuvaaja Jorma Koskenlaakson 1960-1980-luvuilla kuvaamia. Niissä on rinnakkain mennyt ja uusi. Noina vuosikymmeninä suomalainen yhteiskunta muuttui rajusti ja 1980-luvun lopulla Suomi voitiin lukea maailman rikkaimpien ja tasa-arvoisimpien maiden joukkoon.

Galleria Toivon näyttely oli osa Galleria Villessä 2011 esillä ollutta näyttelyä.

Seurakunnan ylläpitämässä Museokahvilassa on esillä museon valokuvasuurennoksia kirkonmäen lähiympäristöstä. Kahvila ei ollut avoinna 2020. Terveyskeskuksen pitkäaikaisosastolle tehtiin 1 valokuvanäyttely.

5.3. Kiertonäyttely

Nurmijärven museon Galleria Villessä 2019 esillä ollut näyttely ”Värikäs vuosikymmen – Välähdyksiä 1970-luvulta” toteutettiin kiertonäyttelyksi. Hyvinkään kaupunginmuseo lainasi näyttelyn Kauppakeskus Willan näyttelytilaan 8.9.-27.11.2020 ajalle ja täydensi sitä Hyvinkäätä koskevalla osuudella. Näyttelyn kävijämäärä oli 2 732.

5.4. Verkkoaineistot ja Seinätön museo

Museon sivuilla olevista verkkoaineistoista käytetyin on ollut seitsemaveljestä.net – verkkosivusto. Sitä on käytetty paljon muun muassa kouluissa. Alkuperäinen verkko-ohjelma oli koostettu nyt jo käytöstä poistuneella Flash-ohjelmalla. Koska ohjelma oli sisällöltään hyvä, 2018 käynnistettiin sivuston uudistaminen yhteistuotantona Melon Arbus Productions Oy:n kanssa. Hanke valmistui 10.10.2020. Sivuston uudistaminen on osa Seitsemän veljestä – romaanin 150-juhlavuoden ohjelmaa.

1970-luvun lapsuudesta kertova tarinallinen Markalla merkkareita –sivusto valmistui 2018. Sivusto toteutettiin museoiden yhteistyöprojektina Museoviraston innovatiivisen avustuksen turvin.

Vanhoista verkkosivustoista lähialueen museoiden kanssa yhdessä tehty jälleenrakennuskaudesta kertova jälleenrakennus.fi-sivusto on Flash pohjainen eikä enää toimi. Se pyritään uudistamaan 2021.

Museo on julkaissut Seinätön museo –palvelun kautta 2 mobiiliopasta.

”Luonto ja historia lähellämme” mobiiliopas kannustaa tutustumaan Nurmijärven alueen jää- ja kivikauteen luonnossa liikkuen. Se kuljettaa kävijän kolmelle luonnonmuodostumalle ja kertoo, kuinka ne ovat jääkaudella syntyneet. Kolmella kivikautisella kohteella voi oppaan kautta tutustua kivikauden ihmisten tavalliseen arkeen. Kivikauden asuinpaikoilta laaditut piirroskuvat esittävät tulkinnan siitä, miltä elämä paikalla olisi voinut näyttää tuhansia vuosia sitten.

Rajamäen kylästä kertova ”Lähteen ja rautatien Rajamäki” mobiiliopas kuljettaa Rajamäen hiivatehtaan nurkkakiven vierelle ja voimalaitoksen kohinaan, Tykkitorinmäen puiden alle, kirkon ja kansakoulun kupeelle kyläläisten keskuuteen. Sinne missä menneisyyden elämä on tislautunut tarinoiksi nykyhetkeen.

Museon verkkosivuilla on lisäksi runsaasti paikallishistoriallista aineistoa.

5.5. Kävijä- ja käyttäjämäärät

Nurmijärven museokohteissa maksaneiden asiakkaiden määrä pysyi soluista huolimatta lähes edellisvuoden tasolla. Museokorttilaisten osuus maksaneista kasvoi yli 10 prosentilla.

Ilmaiskävijöiden määrä sen sijaan putosi tuhansilla. Siihen vaikuttivat koululaisryhmien vähyys ja tapahtumien puuttuminen.

<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>
Aleksis Kiven koti			
4 117	4 679	3 903	2 494
Taaborinvuoren museot			
5 626	5 229	5 746	1 270
Nukarin koulumuseo			
692	529	504	231
Vaihtuvat näyttelyt (Galleria Ville ja Galleria Toivo)			
1 900	2 228	3 704	340
Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppi			
2 945	1 735	1 866	1 465
Kävijät yhteensä			
15 280	14 400	15 723	5 800

Kekkurin museokaupan ja kahvikioskin kävijämäärä oli 2 982. Heitä ei lasketa kävijätilastoihin. Myöskään kirkonmäen

museokahvilassa, pitkäaikaisosastolla ja terveyskeskuksessa esillä olleisiin näyttelyihin tutustuneiden määrää ei lasketa tilastoihin, koska niitä ei voi laskea tarkasti. Osa noista toiminnoista oli koronan vuoksi 2020 katkolla, näyttelyihin tutustui vuoden aikana muutama sata henkilöä.

Seitsemanveljesta.net-, markallamerkkareita.fi- ja jalleenrakennuskausi.fi –verkkosivustoilla oli 20901 käyttäjää. Mobiilioppaisiin tutustui 1 200 käyttäjää. Verko-ohjelmien käyttäjämäärä pieneni edellisestä vuodesta huomattavasti, koska seitsemanveljesta.net oli suurimman osan vuodesta pois käytöstä.

6. YLEISÖTYÖ

Yleisötyö on keskeinen osa Nurmijärven museon toimintaa. Yleisötyöllä pyritään huomiomaan erilaisten yleisöjen tarpeet ja lisäämään museon palveluiden ja kulttuuriperinnön saavutettavuutta.

6.1. Kulttuuriperintöopetus kouluille ja päiväkodeille

Kulttuuriperintöopetus on tärkeä osa museon toimintaa ja siitä vastaa museoamanuenssi. Toiminta on saavuttanut vakiintuneet ja käytännössä hyvin toimivat toimintamuodot. Opetus painottuu tällä hetkellä alakoululaisten ja päiväkotilaisten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Toiminnan periaatteet, suuntaviivat ja tavoitteet on kirjattu asiakirjaan ”Nurmijärven museon pedagoginen suunnitelma päiväkodeille, alakouluille ja perheille”.

Kulttuuripolku valmistui

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden yhteisenä tavoitteena oli laatia kuntaan kulttuuripolkuohjelma. Kulttuuripolku tarjoaa jokaiselle nurmijärveläiselle esikoululaiselle ja peruskoululaiselle yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset mahdollisuudet kokea koulupäivän aikana taide- ja kulttuurielämyksiä, tutustua kotiseutunsa historiaan ja kulttuurilaitoksiin sekä oppia kirjaston käyttämistä ja tiedonhakua.

Kulttuuripolku-ohjelmassa museo vastaa 5. ja 8. -luokkalaisten toiminnasta. Viidennet luokat

tekevät museovierailun Aleksis Kiven kotiin ja kahdeksannet luokat tutustuvat Rajamäen Ryyppiin ja sen lähiympäristöön. Museovierailut kuljetuksineen ovat kouluille maksuttomia, kuten kaikki Kulttuuripolkuun liittyvä ohjelma.

Päiväkotivierailut ja oppitunnit kouluissa

Museo tarjoaa lapsiryhmille kulttuuriperintöopetustuokioita ja -tunteja kouluissa ja päiväkodeissa. Ne ovat erityisen tärkeitä, koska liikkuminen museokohteisiin suuressa kunnassa on vaikeaa.

Tammi-maaliskuussa päiväkodeille suunnattu Museo matkalaukussa –tuokio ”Markalla merkkareita” vieraili päiväkodeissa, esiopetusryhmissä, alkuluokilla sekä avoimen varhaiskasvatuksen ryhmissä. Esityksiä oli 53, yleisöä yhteensä 1128 (944 lasta ja 184 aikuista). Tuokiossa tutustuttiin 1970-luvun lapsuuteen. Museoamanuenssin matkalaukkuun oli pakattu ajan arkisia esineitä, joita tutkittiin ja ihmeteltiin yhdessä lasten kanssa. Esimerkiksi veivattava lankapuhelin herätti hämmästyä.

Yleensä lokakuussa Aleksis Kivi -viikolla on päiväkodeissa pidetty ”Metsän poika” –tuokioita. Tänä vuonna tuokiot peruttiin koronatilan tteen takia. Sen sijaan museo osallistui Lukkarin koulun Aleksis Kivi –ulkotapahtumaan, jossa pidettiin Aleksin koulu -työpaja. Tähän osallistui päivän aikana n. 200 lasta.

Korona vaikutti myös kouluilla järjestettävien kulttuuriperintötuntien määrään. Museoamanuenssi piti kouluilla 3 kulttuuriperintöön liittyvää oppituntia ja niitä oli kuulemassa 66 alakoululaista ja 3 aikuista. Tuntien teemat vaihtelivat oman kylän historiasta menneisyyden lapsuuteen.

Koululaisten ja päiväkotilaisten museovierailut

Normaaleina vuosina Nurmijärven museoissa vierailee runsaasti koululaisryhmiä. Päiväkotien museovierailut keskittyvät pääasiassa Aleksis Kiven kotiin Taaborin toimintapäivien aikana. Koululais- ja päiväkotiryhmien museokäynnit ovat aina ikäryhmäkohtaisesti opastettuja. Tänä vuonna korona peruutti sekä Taaborin toimintapäivät, että koululaisten kevätkauden museovierailut.

Syksyllä elo-syyskuussa päästiin aloittamaan Kulttuuripolkuun kuuluvia viidensien luokkien museovierailuja Aleksis Kiven kotiin.

Kaikkiaan museokohteissa (Aleksis Kiven koti, Nukarin koulumuseo, Taaborinvuoren museot, Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppi) opastettiin vuoden aikana 20 koululais- ja päiväkotiryhmää. Osallistujia niissä oli yhteensä 382.

6.2. Ikäihmisten palvelut

Juhani Lehtirannan ja Juha Rönkön pitämän K-60 - tapahtuman aihe oli tanssilava Sääkshovi. Tilaisuus houkutteli paikalle paljon väkeä. Kuva Juhani Lehtiranta.

Nurmijärven museon aikuispedagogisessa suunnitelmassa on suuntaviivat ikäihmisten palveluille ja toiminnalle. Toimintaa tuotetaan sen pohjalta.

Vanhusten palveluyksiköissä museoamanuessi piti Museomuistelutuokioita 2 ryhmälle. Teemana oli tarinoita Nurmijärveltä. Koronan vuoksi enempää vierailuja palveluyksiköihin ei ehditty toteuttaa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat jo vuosia tuottaneet yhdessä ikäihmisille suunnattua K-60 – tapahtuma- ja luentosarjan. Museon järjestämiä tapahtumia on vuosittain 6, kolme keväällä ja kolme syksyllä. Tänä vuonna koronan vuoksi yksi kuudesta tapahtumasta jouduttiin perumaan. Järjestettyjen tilaisuuksien aiheita olivat kartanoelämä, Sääksjärven rannalla sijainnut tanssilava Sääkshovi sekä pitäjänräätälin pojat Elias Lönnrot ja Aleksis Kivi.

Ikäihmisten tilaisuuksia järjestettiin siis kaikkiaan 7 ja niissä oli kävijöitä yhteensä 145.

Valokuvanäyttelyitä terveyskeskuksen pitkäaikaisosaston näyttelyseinällä jatkettiin.

Korona rajoitti osastolla liikkumista ja niinpä näyttelyitä pidettiin vuoden aikana vain yksi.

6.3. Opastukset ja draamaopastukset

Koronasta johtuen museoihin ei kesän aikana otettu lainkaan ryhmiä eikä pidetty ryhmäopastuksia. Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppissä museon ulkopuolella pidettiin tasatunnein 10 minuutin museoesittely, johon osallistuivat lähes kaikki kävijät. Varsinainen museon tutustuminen tapahtui omatoimisesti. Erityisesti Ryyppissä opastuksella on keskeinen sija museovierailussa. Kaikille kävijöille olikin jaossa näyttelyn sisältöihin perehdyttävä opasvihkonen.

Syksyllä Aleksis Kiven kodissa, Nukarin koulumuseossa ja Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppissä opastuksia pidettiin 10, osallistujia niissä oli 139. Määrä ei sisällä koululais- ja päiväkotiryhmiä. Ne on kirjattu kohtaan Koululaisten ja päiväkotilaisten museovierailut.

Aleksis Kiven kodissa on myös tilauksesta saatavissa kaksi erilaista draamaopastusta. Molempia draamaopastuksia esittää Irja Rättö. Toinen opastuksista, kekriperinteitä esittelevä ”Kun torkka kistunlautoja poltti”, valmistui syksyllä 2018. Aleksis Kiven lapsuudesta kertova ”Pappihan pojasta piti tulla” opastus on valmistunut vuonna 2009. Draamaopastuksia esitettiin vuoden aikana 1 kertaa ja osallistujia siinä oli yhteensä 30.

6.4. Tapahtumat ja työpajat

Koronarajoitusten vuoksi suuri osa museon suunnitelmissa olleista tapahtumista ja työpajoista peruttiin. Vuosittain toistuneista tapahtumista peruttiin Taaborin toimintapäivät, Luonnonkukkien päivä, Aleksis Kiven kodin joulutapahtuma ja Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppin joulutapahtuma.

Toteutuneita tapahtumiakin oli. Kiven kodilla Aleksis Kiveä juhliittiin lokakuussa kaksi päivää. Molempien päivien tapahtuma järjestettiin poikkeuksellisesti ulkona. 10.10. oopperalaulaja Matti Pasanen esitti Kiven runoihin säveltämiään lauluja. 11.10. Kiveen ja hänen elämänsä johdattelivat draamaopastuksella Irja Rättö ja Mikko Hyypiö. Tapahtumiin osallistui 69 henkilöä.

Ensimmäisen adventin perinteinen joulutapahtuma Aleksis Kiven kodilla jouduttiin perumaan. Aiottu tapahtuma videoitiin ja välitettiin youtuben kautta yleisön katsottavaksi. Videolla Aleksis Kiven jouluisia tekstejä tulkitivat Tapio Virolainen ja Juha Poikela.

Lisäksi museo osallistui yhdessä kirjaston ja kulttuuripalveluiden kanssa K-60 tapahtumasarjan järjestämiseen. Museon järjestämiä K-60-tapahtumia oli 5 ja niissä yhteensä 120 kävijää (kts. kohta Ikäihmisten palvelut).

Seitsemän veljeksien 150-vuotisjuhlavuotta vietettiin suunniteltua karsitummin. Kiven päivää juhlistettiin oopperalaulaja Matti Pasasen esityksellä.

6.5. Museokauppa

Nurmijärven museon varsinainen museokauppa on Aleksis Kiven kodin yhteydessä oleva Kekkurin museokauppa ja kahvikioski. Sen lisäksi valikoima museokauppatuotteita on myynnissä Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppissä ja Nurmijärven kirjastoissa.

Museokaupan valikoimaan kuuluu kirjallisuutta, museon omiin kokoelmiin ja Aleksis Kiveen ja Rajamäen Ryyppiin liittyviä tuotteita sekä nurmijärveläisten tuottajien tuotteita.

Museokaupan tuotteita uudistetaan vähitellen. 2020 museokauppaan teetettiin Seitsemän veljeksien 150-juhlavuoden kunniaksi kangaskassi, johon on painettu sitaatteja Seitsemästä veljeksestä.

Toinen juhlavuoden tuote oli nolla-euroseteli, jonka kuva-aiheena oli juhlavuoden tunnus. Aidolle setelipainolle painetut setelit eivät ole oikeita rahoja, vaan niitä myydään matkamuistoina ja keräilykohteina. Juhlavuoden setelin toimeksiantaja oli Nurmijärven kunta ja toimittaja Nolla-euro Oy.

Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppin teemaan liittyen museokauppaan teetettiin peltirasiaan pakattuja Rajamäen Ryyppi – pastilleja.

7. PROJEKTIT JA YHTEISTYÖ

Museo tekee tiivistä yhteistyötä oman tulosalueensa muiden yksiköiden kanssa. Yhteistoimintaa kirjaston kanssa edesauttaa se, että museon toimistotilat ovat kirjastorakennuksessa. Kulttuuripalvelujen kanssa on yhteistyötä tapahtumatoiminnassa ja Taaborinvuoren alueeseen liittyvissä toiminnoissa, samoin liikuntapalvelujen kanssa. Yhteistyötä tehdään tapauskohtaisesti myös kunnan muiden toimialojen ja tulosyksiköiden kanssa.

Yhteistyö lähikuntien ja –kaupunkien museoiden kanssa on toimivaa ja tärkeää. Resursseja yhdistämällä voidaan tehdä tutkimustyötä ja muita projekteja, joita pienen museon olisi mahdotonta yksin toteuttaa. Tärkeimpiä

yhteistyökumppanimuseoita ovat Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän ja Tuusulan ja Riihimäen museot. Yhteisen kokoelmaohjelman vuoksi yhteistyö heidän kanssaan on muutenkin jatkuvaa. Kuluneen vuoden yhteisprojekti oli OKM:n avustuksella toteutettu oli valokuvien digitointi, josta kerrottiin kokoelmatyön yhteydessä.

Museo tekee yhteistyötä myös paikallisten yhdistysten kanssa. Nurmijärven Luonto ry on mukana hoitamassa Aleksis Kiven kodin pihan niittyaluetta ja Luonnonkukkien päivän tapahtumaa. Palojoen kyläyhdistys on hoitanut tarjoilut Kiven kodin ulkotapahtumissa.

8. MUU TOIMINTA

Nurmijärven museo sosiaalisessa mediassa

Museon facebook-sivuilla kerrotaan museon ajankohtaisista asioista. Muiden päivitysten vuositeema oli Seitsemässä veljestä -romaanin vuodenvuosi ja luontokuvaukset. Päivityksiin liittyvät valokuvat olivat Valentin Hintikan ottamia. Instagram-sivun päivityksissä pääpaino on Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Ryyppiin ja sen esineisiin liittyvissä kuvissa, tarinoissa ja tiedossa. Seuraajia Facebook-sivulla oli vuoden loppuun mennessä 526 ja Instagram-sivulla 506.

Geokätköt

Museon julkaisemilla geokätköillä esitellään museokohteita ja niiden historiaa. Nukarin koulumuseon, Taaborinvuoren alueen sekä Kekkurin museokaupan geokätköillä kävi vuoden aikana yhteensä 282 kävijää.

Nurmijärven kunta

Nurmijärven museo
PL 47, 01901 Nurmijärvi
Käyntiosoite: Punamullantie 1
Puhelin: 040 317 2507
www.nurmijarvi.fi